

The Sound of Silence: Insights on Tehillim (Chapter 65-Part II)

*Dedicated by by Suri Reiner in loving memory of her mother Henna Rochel bas Binyamin Chaim and her grandmothers, Fayga bas Yaakov HaLevi and Frayda bas Shmuel
Rabbi Shmuel Silber*

1. תהלים פרק סה פסוק א

א לַמְנַצֵּחַ מְזֻמֹּר לְדָוִד שִׁיר: ב לַךְ דְּמִיָּה תִהְיֶה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וְלֵךְ יִשְׁלַם-נְדָר: ג שְׁמַע תְּפִלָּה עֲוֹיִךְ כָּל-בָּשָׂר יָבֹאוּ: ד דְּבַרְי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מִנִּי פִשְׁעֵינוּ אֶתְּהָ תִכְפֹּרֵם: ה אֲשֶׁר־י | תִּבְחַר וּתְקַרֵּב יִשְׁכֵּן חֲצִרֶיךָ גִּשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קָדֹשׁ הִיכָלְךָ: ו נִוְרָאוֹת | בְּצִדְקָתְךָ תִּעַנְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ מִבְּטָח כָּל-קְצוֹי-אֶרֶץ וְיָם רְחֻקִים: ז מְכִין הָרִים כִּכְחוֹ נְאֻזָּר בְּגִבּוֹרָה: ח מִשְׁבִּיחַ | שְׁאוֹן יָמִים שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם וְהֶמּוֹן לְאֲמִים: ט וַיִּירָאוּ | יִשְׁבִּי קִצּוֹת מְאוֹתֶיךָ מוֹצְאֵי-בְקָר וְעֶרֶב תְּרַנִּין: י פְּקֻדֹת הָאָרֶץ | וּתְשֻׁקָהּ רַבַּת תַּעֲשׂוּנָה פְּלֶג אֱלֹהִים מְלֵא מֵיִם תִּכְיֶן דְּגָנָם כִּי-כֵן תִּכְיֶנָּה: יא תִּלְמִיָּה רְוָה נַחַת גְּדוּדָה בְּרִבְיָיִם תִּמְגַּגְנָה צְמַחָה תִּבְרָךְ: יב עֲטַרְתָּ שֹׁנֵת טוֹבְתְךָ וּמַעְגְלֶיךָ יִרְעֲפוּן דִּשָׁן: יג יִרְעֲפוּ נְאוֹת מְדָבָר וְגִיל גִּבְעוֹת תַּחְגְּרָנָה: יד לְבָשׁוּ כָרִים | הֲצֵאן וְעַמְקֵי יַעֲטֹפוּ-בָר יִתְרוֹעְעוּ אֶף-יִשִּׁירוּ:

1. For the conductor, a psalm of David, a song. 2. Silence is praise to You, God in Zion, and to You a vow is paid. 3. You, Who hearken to prayer, to You all flesh shall come. 4. Words of iniquities have overcome me; as for our transgressions, You shall atone for them. 5. Praiseworthy is he whom You choose and draw near to dwell in Your courts; let us be sated with the goodness of Your house, the sanctity of Your Temple. 6. With awesome deeds, through Your charity You shall answer us, God of our salvation, the trust of all the distant ends of the earth and the sea. 7. Who sets mountains with His strength, Who is girded with might. 8. Who humbles the roaring of the seas, the roaring of their waves, and the multitude of kingdoms. 9. And the dwellers of the ends fear Your signs; with the emergence of morning and evening, You cause them to sing praises. 10. You remember the earth and water it; You enrich it greatly with the stream of God which is full of water; You prepare their corn for so do You prepare it. 11. To sate its furrows, to afford pleasure to its troops; with raindrops You dissolve it, You bless its plants. 12. You crowned a year of Your goodness, and Your paths drip with fatness. 13. They drip upon the dwellings of the desert, and hills gird themselves with joy. 14. Meadows are clothed with flocks, and valleys are enwrapped with corn; they shout for joy, they sing.

2. רש"י תהלים פרק סה פסוק 3

(3) לך דמיה תהלה - השתיקה תהלה לך לפי שאין קץ לשבחך והמרצה בשבח אינו חלא גורע:

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג עמוד ב

ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא, אמר: האל הגדול הגבור והנורא והאדיר והעוזז והיראוי החזק והאמין והודאי והנכבד. המתין לו עד דסיים, כי סיים אמר ליה: סיימתניהו לכולהו שבחי דמרך? למה לי כולי האי? אנן הני תלת דאמרינן - אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא, ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה - לא הוינן יכולין למימר להו, ואת אמרת כולי האי ואזלת! משל, למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב, והיו מקלסין אותו בשל כסף, והלא גנאי הוא לו!

4. שמות פרק טו פסוק כב

ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים:
Moses led Israel away from the Red Sea, and they went out into the desert of Shur; they walked for three days in the desert but did not find water.

5. רש"י שמות פרשת בשלח פרק טו פסוק כז

(כז) ויסע משה - הסיען בעל כרחם שעטרו מלרים סוסיסהם בתכשיטי זהב וכסף ואצנים טובות, והיו ישראל מולחין אותם צים, וגדולה היתה ציזת הים מציצת מלרים, שנאמר (שיר השירים א יא) תורי זהב

נעשה לך עם נקודות הכסף, לפיכך הולרך להסיען צעל כרחם:

Moses led Israel away: lit., made Israel journey. He led them away against their will, for the Egyptians had adorned their steeds with ornaments of gold, silver, and precious stones, and the Israelites were finding them in the sea. The plunder at the sea was greater than the plunder in Egypt, as it is said: "We will make you rows of gold with studs of silver" (Song of Songs 1:11). Therefore, he had to lead them against their will.

6. לקוטי שיחות (חלק כ'א ע' 77)

- התמיהה גדולה עוד יותר: הרי בני ישראל ידעו שהנסיעה מים סוף
תוביל אותם אל הר סיני, שבו יזכו לקבל את התורה, והם אף השתוקקו
לכך עד כדי ספירת הימים שנותרו עד מחן-תורה¹¹; איך ייתכן, איפוא,
שבני ישראל העדיפו להתעכב בים-סוף לשם ביוזה, ולא להמשיך במסעם
אל הר סיני?!
- יש לבאר, שהסיבה לכך שבני ישראל לא רצו לעזוב את ביזת הים
היתה משום שסברו שזהו רצונו של הקב"ה:
- לפני יציאת מצרים נצטוו בני ישראל "וישאלו איש מאת רעהו... כלי
כסף וכלי זהב"¹², "וניצלתם את מצרים"¹¹. כלומר: על בני ישראל הוטל
לרוקן את מצרים מכל הכסף והזהב שבה¹¹.
- ומשנוכחו ישראל לדעת, לאחר קריעת ים-סוף, שנותרו עדיין בידי
המצרים כסף וזהב – התברר להם שעדיין לא קיימו את הציווי "וניצלתם
את מצרים" בשלמותו, ולכן חלה עליהם החובה לאסוף את ביזת הים,
כדי להשלים את קיום הציווי¹¹.
- ומפני ציווי זה היו בני ישראל מוכנים אף לדחות את מתן-תורה,
בהתאם להלכה¹² שתלמוד תורה נדחה מפני קיום "מצוה עוברת" (מצוה
שלא תהיה אפשרות לקיימה בשלב מאוחר יותר).
- ולכן היה על משה רבינו להסיע את בני ישראל משם "בעל כרחם"
(בניגוד לרצונם ולתפיסתם) – משום שבני ישראל כשלעצמם סברו שהיה
עליהם להישאר במקום כדי להשלים את קיום הציווי "וניצלתם את
מצרים".

4. Rabbi Samson Raphael Hirsch Chapter 15 Verse 22

V. 22. ויסע משה. This expression does not occur in any of the further moves of the people. It tells us that more than ordinary insistence had to be used to induce the people to break camp from the shores of the Red Sea. And indeed that which they had experienced on these shores was of quite sufficient weight to chain their minds and feelings to the spot permanently. And then, to journey away from this place of the most direct protection of God straight into a desert which seems to have been the most arid and desolate of all parts of the desert! Hence, also the term ויצאו, they "went out", as if from a protecting enclosing place into the opposite.

5. אזנים לתורה שמות פרק טו פסוק כא

א **ויסע משה**. הסיעם בע"כ. רשיי.
זלבר האמור במאמר הקודם א"ל, שביי |
תלא השיגו על שפת הים מדרגת הנבואה, |
ואחרי שמעם את קול התוף של הנשים |
צדקניות וחזו"י שלהן לצור ישראל :
ונחלה, נחה על ישראל רוח הנבואה שנית ב
וכמבואר בשי"א: שנחה רוח זבואה על
שואל, כאשר פגע בחבל גביאים ולפניהם
גבל ותוף... וכן אמר אלישע: "ועתה
קחו לי מגנן... ותהי עליו יד ה'" (מ"ב,
ג') ולפיכך לא רצו ביי ללכת ממקום
ומצב מרומם כזה, עד שהסיעם משה בע"כ,
כדי למהר ולבוא אל הר האלהים לקבל ג
שם את את התורה. ולפיכך נסמכה פרשת
ויסע לשירת הנשים.

6. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כז עמוד ב

... אלא נוקמיה לרבי אלעזר בן עזריה, דהוא חכם והוא עשיר והוא עשירי לעזרא. הוא חכם – דאי
מקשי ליה מפרק ליה, והוא עשיר – דאי אית ליה לפלוחי לבי קיסר אף הוא אזל ופלה, והוא עשירי
לעזרא – דאית ליה זכות אבות ולא מצי עניש ליה. אתו ואמרו ליה: ניחא ליה למר דליהוי ריש
מתיבתא? אמר להו: איזיל ואימליך באינשי ביתי. אזל ואמליך בדביתהו. אמרה ליה: דלמא מעברין
לך? אמר לה: [לשתמש אינש] יומא חדא בכסא דמוקרא ולמחר ליתבר. אמרה ליה: לית לך חיורתא.
ההוא יומא בר תמני סרי שני הוה, אתרחיש ליה ניסא ואהדרו ליה תמני סרי דרי חיורתא. היינו
דקאמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא בן שבעים שנה.